Türk Edebiyatı
EYLÜL 1996 SAYI:275 YIL:27

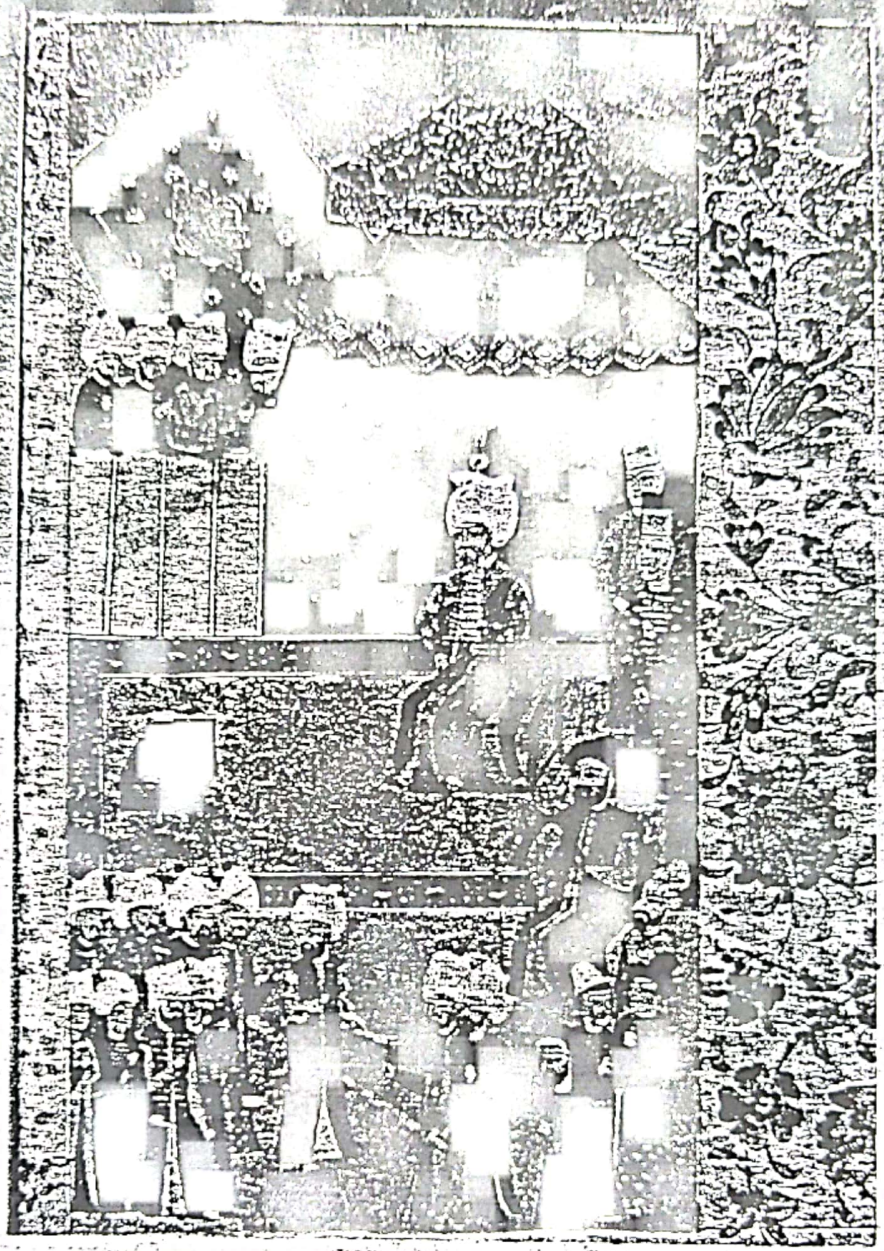

Kıbrıs Fâtihi Lala Mustafa Paşa, zaferden sonra
Topkapı'da II. Selîm'in huzurunda

Târihin muazzam tâkı altından
Ağır ve şâhane geçti Selîm'ler.
Bellerde palalar altun kabzalı
İri kavuklarda iri dilimler.

A. NİHAT ASYA

CamScanner ile tarandı

Türk Edebiyatı

YIL: 24 SAYI: 275 EYLÜL 1996

3
Bugüne Ağıt Yarına Ümit
AHMET KABAKLI

5
Avrupadan kadın, roman ve can eriği üzerine...
İLHAN BARDAKÇI

8
"Bir Seccâdem Bile Yok" Diye Üzülmeyiniz...
AHMET TURAN ALKAN

10
Yaşlıların Sohbeti ve Sükûtu
NECMETTİN TURİNAY

12
Tanbûrî Cemil Bey'in makaleleri
BEŞİR AYVAZOĞLU

14
Güft ü Günun Mâ-ba'dı
İSKENDER PALA

19
Amerikan İstiklânin Doğum Yeri
AYŞE GÖKTÜRK TUNCEROĞLU

22
Bir Dosta Mektuplar
MUHTEREM YÜCEYILMAZ

24
Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi üzerine İSAM Başkanı Dr. Azmi Özcan ile Röportaj

27
Megelere Dikilen Ağaçlar
TAHSİN GÜLEN

29
Neden Politika Yapıyorum
BİROL EMİL

30
Dil ve Edebiyat Eğitiminde Satır Başları...
M. MEHDİ ERGÜZEL

32
Abay Kunanbayoğlu
ALİ AKAR

35
Bayburt Dede Korkut 2. Kültür-Sanat Şöleni
FIRAT KIZILTUĞ

37
Bir Bayburt Masalı Bay Böyrek
FIRAT KIZILTUĞ

40
Onun İnanç ve İman Dünyası
SABİR NURİ TÜRKEL

42
Katledilen Türkistan Düşünürleri: Aybek
HÜSEYİN BARGAN

45
Asil Türk Kanı
Ömer Seyfeddin Hikâye Yarışması ONUNCUSU (1996)
NİYAZİ HÜSEYİN BAHTİYAR

50
Bin Acı Çığlık
OYHAN HASAN BILDIRKI

54
"Ses Mimarlarımızdan" Kitabı Üzerine
HULUSİ GEÇGEL

56
Şarkılar Arasında Bir Gezinti
AYDİL EROL

57
Tarihi Sultanahmet Meydanı, Bir kez daha dünyaya kucak açtı
MELEK DEMİR

59
Sanat Fidanlığı/GÜLAY GÜNGÜL

61
Kültür ve sanat dünyasından/ÖZCAN ÜNLÜ

63
Ayın Dergiler/ZEKİ GEZER

64
Yaşamak Çırpınmaktır Dünyada
AYŞE NUR MENEKŞE

ŞİİRLER

4
Sabır Sarmaşıkları / BEKİR SITKI ERDOĞAN

11
Sana Saklıyorum Alkışlarımı
BAHAETTİN KARAKOÇ

21
İkrar / İLHAN GEÇER

23
Şehir ve Çocuk / ALİ AKBAŞ

26
İpe Çekilen Marş / İSMET BOZDAĞ

28
Sema Gösterisinde Çizilen Dünya
AYSEN AKDEMİR

31
Tayy-ı Mekân Gazeli / ALİ İHSAN KOLCU

39
Kıbrıs'ın Ulu Türkü / MEMMED ASLAN

44
Kara Ayna / SEDAT UMRAN

49
Hoşgörü / HALİL KARABULUT

54
Biz Sözle İkiz Kardeşiz, Usta / NAZIM PAYAM

58
Uravel Ziyareti
URAVELLİ AHMET NAYMANOĞLU

60
Altın Seccade / YUSUF DURSUN

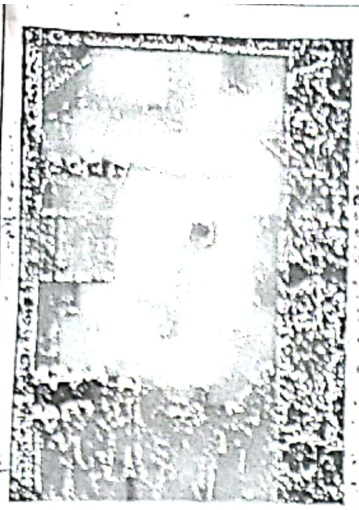

Kapak: Kıbrıs Fâtihi Lala Mustafa Paşa'nın, Topkapı Sarayı 'ARZ odası'nda, II. Sultan Selim tarafından kabul edilişi - 1584

Türk Edebiyatı Vakfı
İktisadî İşletmesi Adına Sahibi
AHMET KABAKLI

Yazışleri Müdürü
GAZİ ALTUN

İdare Yeri:
TÜRK EDEBİYATI VAKFI
Divanyolu Cad. 14
34400 Sultanahmet/İstanbul
Tel: (0212) 527 50 32-526 16 15
Belgegeçer (faks): (0212) 513 77 49

Yazışma Adresi:
P.K.2 Sirkeci/İstanbul

Dizgi ve sayfa düzeni
BÜLENT ILGAZ

Baskı ve Cilt:
KUŞAK OFSET
Cağaloğlu - İST.

Dağıtım
YAY-SAT

Türk Edebiyatı 28 Ocak 1985 Tarih ve 2181 Sayılı Tebliğler dergisinde öğrenciler ve ilgililere tavsiye edilmiştir.

Gönderilen yazılar basılsın basılmasın İade edilmez.

Dergiye gönderilecek yazılar aralıklı, daktilo edilmiş olmalıdır.

Üst Yazı Kurulu dergiye girecek yazılarda lüzum gördüğü değişiklikleri yapar.

Türk Edebiyatı Dergisinde yayınlanan yazılar izin alınmadan yayınlanamaz veya iktibas edilemez.

Fiyatı: 100.000 TL (KDV DAHİLDİR)

Abone şartları
Yurt içi (yıllık): 1000.000 TL
Yurt dışı (yıllık): 60 DM veya 40 $
(Öğrenci ve öğretmen.) 900.000TL
Türk Edebiyatı Vakfı,
Posta Çeki Hesap No: 124-540

Yurt dışındaki okuyucularımız abone bedellerini TC Ziraat Bankası, İstanbul-Cağaloğlu Şubesi, Türk Edebiyatı Vakfı İktisadi İşletmesi 79-4 nolu DM veya 87-4 nolu $ VDS. döviz hesabına yatırmalıdır.

6 aylık abone ücreti yıllık ücretin yarısı kadardır

CamScanner ile tarandı

HULUSİ GEÇGEL

"Ses Mimarlarımızdan" Kitabı Üzerine

Mustafa Necati Karaer; taklitten kurtarılmış, geçmişi ve bugünü kaynaştırabilen, yarına açık Türk şiirinin savunucu ve temsilcilerinden olan Hisar grubunun önde gelen isimlerindendir.

14 Mart 1995'te vefat eden Karaer, Sevmek Varken (1972), Güvercin Uçurmak (1977), Kuşlar ve İnsanlar (1982), Kerem ile Aslı (1985) isimli şiir kitaplarını yayınlamıştır. Sanatçının "Karacaoğlan (1973)" isimli bir de inceleme eseri bulunmaktadır.

Karaer'in vefatından sonra yayınlanan "Ses Mimarlarımızdan (Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, 1995)" yirmi beş "dizi-şiir"den meydana gelmektedir. Bunlar, 1986-1992 yılları arasında 16'sı Türk Edebiyatı, 7'si Türk Dili ve 2'si de Millî Kültür dergisinde yayınlanmış olan şiirlerdir.

Hâfız Post'tan Leylâ Hanım'a kadar uzanan 25 Türk bestekârını, hayat hikayelerine unutulmayan şarkılarından mısralar eklemek suretiyle ele alan Karaer, bu dizi şiir çalışmasının gayesini şöyle açıklamaktadır:

> *"Amacım bugün de radyo ve televizyon programlarında yer alan, bir başka söyleyişle hâlen eserleriyle yaşayan, fakat özellikle gençlerimizce pek fazla bilinmeyen eski bestecilerimizi hayat hikâyelerinden kısa çizgiler ve sözleri oldukça kolay anlaşılan bestelerinden seçilen örneklerle yeni yetişenlere hatırlatmak, tanıtmak."*(1)

İlk şiirlerini halk edebiyatı tekniği ile yazan Karaer, Hisar dergisinin kadrosunda yer aldığı yıllardan itibaren şiirlerini daha çok serbest nazım kaideleri içinde ve serbest vezinle (yüzde 80 nisbetinde) yazmıştır. "Ses Mimarlarımızdan"daki şiirlerinde ise, bir nevi "neo-klâsik" tarz geliştirerek, kendi şiir anlayışıyla Türk şiir geleneğini kaynaştırdığı, sentezci bir değerlendirme tarzı sergilediği söylenebilir.

Bu şiirlerinin başlıca özelliklerini şöyle tespit etmek mümkündür:

1. Şiirlerin hepsinde 6+2 şeklinde bloklanmış 8'er mısralık bentler kullanılmıştır. Bestekârların ünlü şarkılarından seçilen 3'er beytin üzerine, Karaer'in yazdığı 6'şar mısradan meydana gelen üçer bent eklenmiş, bu suretle, her şiir için aynı olan "sabit şekiller" oluşturulmuştur.

2. Karaer'e ait olan 5'şer mısralı bentler, 11'li hece vezniyle yazılmış; bestekârların ünlü şarkılarından seçilen beyitler ise, kendi vezinleri ile şiirlere aynen alınmışlardır.

Hâfız Post(2)

Kim bilir, kim duyar o besteleri,
Yokluğa açılmış ki niceleri,
Tozlu yollarında top oynar in cin?
Hâfız Post ki hocasıdır İtri'nin,
Parmak uçlarından gül suyu damlar,
Acemşiran'dan neva'ya kadar:
"Dil verdim ol periye nihan gördüğüm gibi
Oldum esîr-i aşkı heman gördüğüm gibi"

Bu neo-klasik yapıda, halk şiiri ile dîvan şiirinin söyleyiş imkânlarının bir arada kullanıldığı ve senteze dayalı bir şiir formunun meydana getirildiği görülmektedir.

3. Şiirlerde, "mesnevî tarzı" kafiye (aabbcc...) kullanılmıştır. Bestekârların şarkılarından alınan beyitlerin de bu kafiye yapısına uymasına dikkat edildiği görülmektedir.

Karaer, buna benzer bir tarzı, 1985'te yayınladığı "Kerem ile Aslı"da da tecrübe etmiştir. "Kerem ile Aslı" hikâyesini manzum bir formla işleyen bu eserde, Kerem'in koşmaları, 11'li hece vezninden mey-

CamScanner ile tarandı

dana gelen 5'er mısralık ikişer kıtanın arasına yerleştirilmiş ve bu kıtalar, koşmalara çerçeve teşkil etmiştir.

Kervankıran
Bir bilinmeyenin [illegible]
Gel [illegible]
Uzattılar [illegible]
Söyle Aslı'm şimdi nasıl gelecek
Sana yaraşır mıydı Kervankıran?

"Ülker m'oldun şavkın batmaz
Döne Kervankıran döne
Aşk ateşi serden geçmez
Döne Kervankıran döne.

Kerem'in sesine gelen kolcular
-Biriniz bahçede, biriniz yolda,
Biriniz konuşur, biriniz susar;
En iyisi sizi alıp götürmek!
Anlaşılan işin içinde iş var?

Yâr ile kavlimiz vardır
Goncanın dikeni hârdır
İşin gücün âh ü zârdır
Döne Kervankıran döne.

Gerek "Kerem ile Aslı"da, gerek "Ses Mimarlarımızdan"da geliştirilen bu "neo-klasik" tarzın esasını halk şiiri ve kültürü meydana getirmektedir.

Sanatçının böyle bir senteze ulaşmasında, çocukluğunun ve çevresinin rolünü unutmamak lâzımdır. Karaer'in çocukluğu "Kerem ile Aslı", "Âşık Garip", "Billûr Köşk" gibi halk hikayelerinin okunduğu, masalların anlatıldığı bir çevrede geçmiştir. Şairin, "Beni şiir yazmaya iten ilk sebepleri, bu hikâye ve masal atmosferinde aramak, sanırım ki yanlış olmaz"(4) sözleri, bu muhitin tesirinin hayli köklü olduğunu ifâde etmektedir.

"Ses Mimarlarımızdan" hem şekil, hem de muhtevâ yönleriyle şiir geleneğimizden beslenen bir eserdir. Onu, "geçmişi ve bugünü kaynaştırabilen Türk şiiri" prensibinden hareketle meydana getirilmiş bir eser olarak değerlendirmek mümkündür. Bu Karaer'in diğer kitaplarının da nüvesini teşkil eden, sanatının her döneminde görebileceğimiz "yerleşmiş" bir sanat anlayışıdır.

(1) *Türk Edebiyatı, Ekim 1986, S. 156, s.46.*

(2) *Ses Mimarlarımızdan, İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, 1995, s.7.*

(3) *Kerem ile Aslı. İstanbul: Dergâh Yayınları, 1985, s.s. 179-180*

(4) *Türk Edebiyatı. Agustos, 1981, S.94, s.24.*

Biz Sözle İkiz Kardeşiz, Usta

Sırtımız sevdaya dayanmadan
Dayanır söze
Söz!.. Usta
Böyle başlar aşkımız
Söz mensur gülü
Ve yol fermanımız
Merhaba murabba
Merhaba gazel
Ol mesnevilerden beri
Uyaklı süvariyiz, usta
Uyaklı bütün destanlarda
Hikayemiz
Hasret bize doğrulur
Hüznü sözle sileriz
Merhaba müstezat
Merhaba gazel
Sis olsa da başımızda
Her sabah mevlid
Her saat divan tutmada elimiz
Rahvanlığımızdan beste serpilir
Serpilir Fırat, lirik su
Yusuf'un kuyusunu
Doldurur yüreğimiz
Merhaba kaside
Merhaba gazel
Sözle ikiz kardeşiz, usta
Hacı Hayri'den Tan'a
Mansûr'dan Çapakçur'a ses
Ses hükmüyle imâ
Kadim anlayış bu, sürer
Kalbimize siner sevda
Menevişlenir gövdemiz
Merhaba güzelleme
Merhaba gazel
Menzil, Mecnun mülkü
Yükümüz dil
Bir acayip iş
Havza mahkumuyuz biz
Önümüz Huş yokuşu
Arkamız Elaziz
Merhaba ağıt
Merhaba gazel
Sırtımız sevdaya dayanmadan
Dayanır şiire
Şiir!.. Usta
Uygundur
Ki şairi sevda sırrı
Kalp sözlüğü biliriz.

NAZIM PAYAM

CamScanner ile tarandı